

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite YM034:00/2012

Asia: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LUONNONSUOJELULAIN MUUT-
TAMISESTA

Suomen Omakotiliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Perustuslaissa on säädelty monista perusoikeuksista, jotka ovat pientaloasukkaiden näkökulmasta tärkeitä, kun puhutaan luonnon suojelemisesta viranomaistoimin. Merkittävimpiä ovat omaisuuden suoja (6§) ja oikeus saada asia asianmukaisesti käsiteltyksi viranomaistoiminnassa sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet (21§). Myös ympäristöoikeudellisessa perusoikeusnormissa edellytetään varmistettavan asukkaan mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöä koskevaan päätöksentekoon (20§).

Kiinteistön omistajan omaisuuden suojasta on huolehdittava

Hallituksen esityksessä luonnonsuojelulain muuttamiseksi esitetään mahdollistettavaksi luontodirektiivin 4 artiklan tarkoittamien erityisten suojelutoimien alueiden (SAC) selventäminen. Lisäksi lakiesityksellä täsmennetään näiden alueiden suojelutoimenpiteiden toteuttamisvelvollisuuden sisältöä (s.17).

Hallituksen esityksessä esitetään muutoksia luonnonsuojelulain 10 lukuun. Luvussa säännellään suojelun toteutuksesta. Esityksen tavoitteena on hallituksen esityksen mukaan varmistaa luontodirektiivin velvoitteiden toimeenpano. Tähän liittyy esimerkiksi yleinen luontoarvojen heikentämiskieltoklausuli.

Yleisesti voidaan todeta, että viranomaistoimintaa pyritään tehostamaan luonnonsuojelun edistämiseksi ja että tätä tarkoitusta varten muutetaan nyt säädöspohjaa. Todennäköistä on, että kiristyvät luonnonsuojelutoimet johtavat lisääntyviin vaikeisiin tilanteisiin maanomistuksen ja luonnonsuojelun kesken.

Hallituksen esityksessä esimerkiksi sivulla 28 on viitattu eduskunnan perustuslakivaliokunnan kantoihin liittyen perusoikeuksien toteuttamiseen niin, että ihmisten ja luonnon välistä tasapainoa edistäviä lainsäädäntöhankkeita voitaisiin edistää. Hallituksen esityksessä ja sen perusteissa on kiitettävästi pyritty huomioimaan tästä etujen ristiriidasta johtuvat haasteet. Samaisella sivulla todetaan myös, että ympäristöllinen perusoikeusnormi ei ole peruste ulottaa maanomistajiin sietämisvelvoitteita luonnonsuojelutarkoituksessa.

Hallituksen esityksessä mainitaan esimerkkeinä maa-ainesten kotitarveotto ja tiejärjestelyt kiinteistön sisällä. Näistä toimenpiteistä on jatkossa tehtävä ilmoitus viranomaiselle. Ely-keskus tekee sitten omat päätöksensä toimien oikeutuksesta luonnonsuojelun näkökulmasta. Näin pieneköihin toimenpiteisiin ilmoitusvelvollisuuden ulottaminen tuntuu ylimitoitetulta.

Jos pienkiinteistö on Natura -alueen sisällä, niin on hyväksyttävämpää puuttua luonnonsuojeluperusteisiin mahdolliseen kiinteistön käyttöön. Jos kuitenkin kiinteistö sijaitsee Natura -alueen

vieressä, niin silloin viranomaisten tulee olla erityisen pidättyväisiä kiinteistön käytön rajoittamisessa.

Kiinteistön pakkolunastuksiin tulee turvautua vain äärimmäisissä poikkeustapauksissa. Pakkolunastustarpeen on oltava kiistaton ja perustuttava perusteellisiin luontoselvityksiin. Se, että pakkolunastuksen edellytyksenä on yleinen tarve ja että lunastuksesta maksetaan täysi korvaus, on periaatteena hyvä. Se ei kuitenkaan korvaa muuta kuin aineellisen menetyksen. Korvaussummat ovat lisäksi usein hyvin pieniä niiden perustuessa käyvän arvon määrittelyyn

Todennetut liito-oravien lisääntymisalueet ovat johtaneet esimerkiksi pientaloalueiden rakentamisen vaikeutumiseen. Tällaiset tapaukset, joissa suhteellisen pieni liito-oravien elinpiiri on aiheuttanut totaalisen alueen rakentamisen estymisen, eivät ole perusteltavissa.

Luonnonsuojelulain tavoitteet suotuisan suojelutason saavuttamiseksi ovat kannatettavia, kunhan omistamiseen kohdistuvat suojelun ylilyönnit vältetään

Lain muutosten pontimena on EU:n piirissä syntynyt luontodirektiivi luontotyyppi- ja eläinlajisuojeluineen. Direktiivin velvoitteet tuntuvat kuitenkin suomalaisessa yhteiskunnassa liian raskailta. Suomi elää luonnosta. Kansalaiset erityisesti maaseudulla elävät vuorovaikutuksessa luonnon kanssa ja lähtökohtaisesti kunnioittavat luontoa.

Omaisuuksien suoja on keskeisimpiä arvoja suomalaisessa yhteiskunnassa. Kiinteistön omistajan tästä suojasta on huolehdittava varmistamalla riittävät osallistumismahdollisuudet suojelupäätösten valmistelussa. Myös oikeusturvan takeista tuomioistuimissa ja viranomaisissa on huolehdittava perustuslain edellyttämällä tavalla.

Suomen Omakotiliitto peräänkuuluttaa perusoikeuksista lähtevää lain tulkintaa, joka edellyttää kiinteistönomistajien oikeusturvasta huolehtimista.

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja